



Numerul 7

Oradea-mare 12/25 februarie 1906.

Anul XLII.

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Procesul perdut și totuș câștigat.

(Urmare și fine.)

— Dta locuești aici, în aceasta comună? — întrebă Silvestru cu mirare și se grăbi a ridica de pe poliță micul pachetaș...

— Da, — răspuse dama — ce e în aceasta de mirat?

— În adevăr nu e nimic de mirat, — răspuse confus Silvestru. — Eu inse sunt om nou în aceasta comună, mutat de abia de câteva săptămâni aicea și nu cunosc încă pe nime dintre acești locuitori.

Rândul mirării eră acum al doamnei frumoase.

— Dta ești de aici?

Ușa cupeului se deschise și dama sări ușor jos, dându-și pachetașul în mâinile servitorului, care o așteptă cu trăsura.

Silvestru încă se cobori iute și zise nu cu puțină confusiune:

— Da, eu încă locesc aici ca proprietar nou. Numele meu e dr. Silvestru Codrean.

Văduva jună înroși și deveni confusă. De odată inse se smulse din zăpăceală și zise rizând:

— Așa dară, dl meu, dta ai călătorit într'o societate de tot periculoasă, căci eu sunt vrăjmașa dtale cea mai înverșunată. Eu sunt văduva Boieriu.

Silvestru se simți ca opărit cu apă clocotitoare. De rușine și confusiune nici nu observă, că doamna l'a lăsat singur.

Din zăpăceala sa îl trezi în fine durăitul trăsorei, cu care se depărtă soția sa de călătorie. Doamna Boieriu își întoarse capul îndărăpt, Silvestru își ridică pălăria spre salutare. O plecare lină de cap și un zimbet ușor aproape malițios pe buzele doamnei Boieriu îl făcură să priceapă, că greșala lui nu e luată în nume de reu.

— Aceasta a fost o prostie mare din partea mea, — cugetă în sine Silvestru apucând rușinat calea spre casă. — Cine și-ar fi adus aminte de așa ceva? Advocatul meu zise, că Boieru a fost un om bătrân, cine ar fi cugetat să aibă nevastă atât de tineră și frumoasă? Aceasta abia de e de douzeci de ani.

Macar i-ar fi trebuit să-i vină în minte și lui Silvestru, că țapii de ce-s mai bătrâni, de aceea ling cu mai multă plăcere sarea.

Silvestru nici n'ar fi putut conta să se numere între oamenii cu politeță, dacă n'ar fi încercat să-și coregă greșala. De aceea în ziua următoare se puse în gală și porni la frumoasa sa vrăjmașă.

— Te-am așteptat, — zise rizând doamna Boieriu, când intră la dânsa Silvestru. — Dta ești om complexant.

Silvestru-i sărută mâna.

— În adevăr, doamna mea, am simțit datoria de a me prezentă spre a-mi cere scuzele pentru greșala mea fatală. Iată lupul răpitor, îmbrăcat în piele de hienă împlânzită, se roagă de iertare de baba caprițioasă și harpia încăpăținată.

Ambii riseră. Doamnă Boieriu își întinse mâna spre pace.

— Pacea între noi poate fi încheiată la moment, dacă voiești și dta așa.

În interesul adevărului trebuie să observăm, că Silvestru s'a abătut în câțva dela datina veche de a încheia pace, căci nu s'a îndestulit numai cu strângerea mâinei oferite, ci mai depuse pe aceea și un sărut ferbinte. Poate prin aceasta a cugetat că sigilează actul păcii.

— Aventura noastră de ieri mi-a cauzat multă veselie, — reluă cuvântul doamna Boieriu. — Aici la noi trăim într'o monotonie tăcută, de nu s'ar întâmplă

din când în când și câte o glumă ca cea de ieri, am sta să perim de urât.

— Nu ve superați pentru epitetele mele necruțătoare?

— Dta te superi pentru ale mele? N'am încheiat pace?

— Ba da, — răspuse Silvestru aplecându-se, — și m'aș bucură foarte de am pune coronă pe această pace.

— Cum înțelegi aceasta?

— Cugetai la procesul nostru nefericit, când vorbii de corona păcii.

— În fine dai și dta chestiunii numele seu, — zise doamna Boieriu cu privire triumfătoare. — „Proces nefericit“!... Ai dreptate, domnul meu; cine poartă înse vina acestui proces?

— Eu nu l'am pornit.

— Cu toate acestea îl susții cu cerbicie deamă de o cauză bună.

— La dreptul meu nu pot renunța fără pericolul de a fi considerat om laș chiar din partea dtale.

Doamna Boieriu bătu în palme, ca și când s'ar miră și zise rizând:

— Dta cugeți că ai dreptate în acest proces?

— Advocatul meu e om priceput în specialitatea sa; el m'a asigurat de câștigarea procesului. Eu încă voiesc pacea, îmi retrag procesul, dacă voiești dta.

— Recunoști deci că n'ai dreptate?

Silvestru făcu cu mâna un semn de protest energetic.

— Ferește Doamne! Atunci ar trebui să primesc și epitetele dtale de ieri.

— Ai grije, domnule! — zise doamna Boieriu amenințând în glumă cu degetul pe Silvestru. — Dta vei fi învins în acest proces.

— Atunci voi fi silit a me supune.

Nici pârător ca aceștia nu mai poate vedea omul în toată ziua! Aceștia în loc de ceartă, glumesc unul cu altul despre procesul lor, care în loc să-i despărtească și să-i îndepărteze unul de altul, încă-i apropie. Silvestru obțină permisiunea de a mai veni, sub pretext de a se sfătuși despre condițiile păcii.

Și apoi se și folosi Silvestru bărbătește de permisiunea primită. Vizitele sale deveniră din ce în ce tot mai dese, în fine se repetară zilnic. Cine ar fi vezut zelul pasionat de a studia procese al lui Silvestru, ar fi crezut, că acesta și-a greșit cariera și că în dânsul s'a perdut un avocat de renume.

Eu înse nu-mi iau pe suflet afirmațiunea, că Silvestru ar fi avut trebuință de atâta timp pentru a descâlci itele încurcate ale acestui proces. Și pot spune pentru ce nu. Intr'o zi l'am vezut ducând flori la doamna Boieriu; atunci mi-s'au deschis și mie ochii, și am aflat în fine, că nu procesul, ci cu totul altceva e ceea ce atrage pe Silvestru.

Cine a mai și vezut pârători aducându-și flori unul altuia?...

Vara într'aceasta trecu și veni toamna recoroasă. Inimile lor cu toate acestea erau mai înfocate ca la începutul cunoștinței lor, cu toate că atunci eră dricul verii.

Intr'o zi se preumblă Silvestru de brațe cu dna Boieriu în grădina încărcată de frunze galbine, căzute de pe arbori, când întră un domu în fuga mare cu un teanc de scrisori în mână.

Incă de departe și ridică pălăria și zise:

— Procesul e câștigat.

Eră avocatul doamnei Boieriu care veni cu scrierea înbucurătoare:

Doamna Boieriu se uită zimbînd la Silvestru și zise:

— Vezi amice. Cine are dreptate? Nu ți-am spus, că contractul de cumpărare aflat te va da în mâna mea? —

Cu toate acestea cu avocatul vorbi de tot altfel.

— Imi pare rău, domnule avocat, zise ea — dar acuma e prea târziu. Căci până ce dta ai lucrat pentru câștigarea procesului, eu am încheiat pace cu domnul Codrean. Chiar acuma am capitulat dinaintea lui.

???

— Nu ve veți miră domnule avocat, de veți auzi espicările mele. Iată aici e domnul dr. Silvestru Codrean, care acum e mirele meu!

Pe când se întoarse acasă Silvestru, află la sine pe avocatul seu care-l așteptă.

Eră mândros și fără voie.

— Procesul nostru deocamdată l-am perdut, — îl întimpină pe Silvestru. — Doamna Boieriu a produs contractul de cumpărare și judecata i-a dat ei dreptate. Dar mai este și for superior. Vom apăla.

— E superfluu, domnule avocat, — grăi Silvestru vesel. — Am apălat deja eu la forul cel mai înalt și procesul l-am și câștigat.

???

— Nu te vei miră, domnule avocat, de cuvintele mele, de-mi vei ascultă espicarea. Iată eu chiar acum vin dela doamna Boieriu, i-am cerut mâna și dânsa a zis da. —

— Atunci în adevăr ai câștigat procesul. Te felicitez.

Tit Chitul.

A fost...

*O tainică veste
Deschisu-mi-a poarta.
Cu grabă șoptind:
Toți oamenii tind,
Să-și fabrice soarta.
A fost... ca 'n poveste.*

*O sfântă iubire
Azi nu-și are locul.
In lume sunt legi,
De nu le 'nțelegi,
Ți 'ngroapă norocul
O slabă-amintire.*

*In ani de dor plini
E vremea de vise.
Azi taie-ți cărarea,
Și treci în not marea.
Din dor de culise
Rămas-au ruini.*

*Țesutu-ți-ai viața
Din vis și utopii,*

*Sperând fericii –
Și-acuma te miri,
Că-ți picură ochii
Nădejzii cu ghița!*

*Să suferi ți-e scrisul,
Și-ai singur să suferi
Durerea de-acum.
Ea pleacă pe-un drum
Cu floarea de nuferi...
E-al ei paradisul.*

*Trimisu-i-a cerul
Norocul și darul
Cu dor așteptat –
Căci mult s'a rugat,
Să 'ngroape altarul
De-apururi misterul.*

*A fost ca'n poveste,
O sfântă iubire
In an de dor plini.
Rămas-au ruini –
Și-o slabă-amintire
De-o tainică veste.*

Dionisie Stoica.

Badea Lică.

-- Jo righel Lico ba!
-- Aăă...
-- Da nu te-ai mai sculat Lico ba?
-- Aăă...
-- Ești bolnav Lico ba?
-- Vaai...
-- Ce te doare Lico ba?
-- Aăă... toate... oasele.
-- Dar azi nu putem face o țiră de pușcă?
Badea Lică pân'acuma se întorcea de pe o parte pe alta și par'că nu-i venia să-și ridice din așternutul cald povoaara celor șeptezeci și cinci de ani. Acuma s'a întors cu fața în sus:
-- Și nu glumești dascăle?
-- Nu zeu Lico ba, scoală!
-- Și facem?
-- Facem!
Cât ai bate în palme, badea Lică eră sus. Dascălului îi veni pofta să mai facă o glumă.
-- Nu te sculă bade Lică, nu ne ducem nicăiri...
-- Apoi atunci de ce me prostești?
A pus mâna pe straie, a fost cât p'aci să se mai arunce subț ele.
O bătaie în fereastră.
-- Dascăle, nu mai veniți?
Eră Pătruț, unul din cei cu compania.
-- Nu știu ce să-i fac lui Lico ba, că nu vrea să vie.
Badea Lică își îndreptă capul spre fereastră.
-- Stați mă, că doar nu stați pe ouă, ucigă-ve crucea!

-- Nu vreu să ne mai aștepte copiii, bade Lico, și apoi ne pușcă tâlharii ăialalți toți iepurii!
-- Aș, -- ha ha ha... pușcă pe dracu... ăia să-ți puște ceva? -- Ne sparie numai vânatul nost, de altceva nu-s buni!

Peste un sfert de ceas cei trei vânători urmați de o droaie de copii suiau dâlma ce se ridică din capul satului, de lângă cintirim, pe cărăruia ce duce la „Arburi“.

În frunte Pătruț c'o pușcă d'ale ce se rup, apoi dascălul într'un rând cu badea Lică.

Badea Lică eră vânător vestit în vremea lui, hasnă c'a fost honved în răsmeriță.

Dar apoi -- a trecut și vremea lui, cum trece vremea fiecăruia din noi.

Dar badea Lică tot nu se lasă. Se ține și acum între cei mai buni vânători și ar fi în stare să suduie vreme de un sfert de ceas ungurește pe acela care ar cuteză să zică că nu-i vânător bun.

Încolo știe suduî perfect ungurește, dar să ține că știe și vorbi... Doar n'a vrut el să se facă ungur numai așa de bogdaproste... De altcum despre asta nu vorbiă nimăru, ori cât de mult îl năcăjiă dascălul și a'ții.

-- Lico ba, de ce nu-mi spui cum o fost aia când ai vrut să te faci ungur?

Badea Lică tăcea și își muscă buzele cu dinții; ar fi spus-o el o leacă pe ungureste, dar îi eră oarecum de domnu dascăl. Incepea numai a mormăi un „Teremtette“, apoi celelalte le continuă în gând, pân' ajungea la piciorul dela scaunul pe care a șezut Sâmpetru -- bine înțeles și ăsta pe ungureste.

Treaba lui cu unguria o știe de altcum tot satul, până și copiii cari îl întimpinau pe uliți și-i strigau:

-- Ungur, bungur!

Îi murise adecă bietului badea Lică baba și l'a lăsat singur ca pe un cuc.

Doi ani după aceea n'a mai umblat cu pușca, jeliă adecă pe baba, De câte-ori în timpul acela nu stetea pe prispa căsii și se uită lung la streșină cum curge -- și -- i-se muiau ochii în lacrimi și -- curgeau lacrimile.

Își scotea pipa din cismă, luă ciutura și o strângea între dinți și suspină din când în când:

-- O, habă, habă!

Treceau zile după zile și săptămâni după săptămâni. Păreții văruiți, păreții albi ca zăpada de altădată, începură a se înnegri, el se uită la ei cu milă și iar îi podidiau lacrimile, apoi mișcă din cap și mai începea odată cu suspinele:

-- Păreți, păreți, nime altul n'o să ve mai văruiască...

Și vremea de jale, -- a trecut și asta, iar badea Lică rând pe rând s'a trezit serac, serac și gol ca napul

Cât de greu îi cădea acuma când îi băteau în ușe, ori cei cu darea, ori cei cu aruncul, până și cei cu plata dascălului.

Platiă biet badea Lică până-i săriau ochii, iar când nu avea cu ce plăti, găsiu ei dobașii câte ceva prin jurul căsii, mai o purcică, mai vre-o vițelușe, apoi când nu mai găsiu nici de aceste, se întorceau la perini și covoare și așa-i despoiară rând pe rând casa de tot ce-i remase dela baba. Dar apoi că mai trebuia să facă și zi de lucru popii și să-i deie felderă! Celelalte le mai făcea el cum biet putea, asta una înse

nu-i venia la socoteală odată cu capul. Ce fericiți i-se păreau în astfel de cazuri cei doi unguri din vecini, cari nu plăteau nici o para popii, iar când li-se făcea poftă de biserică, mergeau în satul de peste deal. Vedea pe crâsnicul bisericii cum alergă din casă în casă îndemnând pe români să plătească pe slujitorul altarului și așa o ciudă, așa un necaz, îl apucă atunci când îl vedea trecând peste casa Ungurilor — și — abătându-se pe la el.

— Ei, teremtette, doar eu am fost honved odată, hai să me fac ungur!

A și plecat la popa.

— Deie Dzeu bine părinte!

— Să fii sănătos bade Lică, dar ce umbli pe la noi?

Badea Lică a înlemnit. Nu știea cum s'o înceapă, eră gata să zică:

— D'apoi am venit părinte să ne înțelegem cu datoria!

Dar și-a adus aminte că el a fost honved odată. S'a pus omul meu în poziție de honved și a început repede:

— Am venit părinte să-ți spun că eu me dau la legea ungurească. M'am săturat de atâtea feldere și zile de lucru!

Când a gătat a făcut un *coniorochi**) și a plecat repede, îi eră frică să nu înceapă popa cu căzaniile, că-l știea bun de gură, mai ales de cuvântul lui Dzeu.

Ce jale l'a apucat când a ajuns acasă!

Sărac de el, ce a ajuns, să-și deie legea, în care a trăit cu babă-sa împreună atât amar de vreme. Dar — când legea te costă bani, — ce să-i faci?

În ziua viitoare eră uminecă.

S'a sculat des de d mineață și s'a gătit bine, apoi a plecat cătră satul vecin, voia să ajungă pe când or *tună***) ungerii în liturghie.

Tocmai trăgeau clopotele pe când a ajuns și el la biserică.

A intrat în biserică, și-a făcut cruce — își uitase bietul că acum e ungur — și s'a așezat într'o bancă. Iși ridică privirile înspre pereți și da mereu din cap, nici tu cruce, nici tu icoană, nici tu prapor și nici tu altar, numai ceva ca o căldare lângă perețe.

Ar fi eșit el săracul afară, dar acum sosise popa și diacu! și începuse slujba, în vreme ce biserică s'a umplut de oameni. Li plăceau mult organele și cântecele, cu toate că afară de „Ișten“ și „Cristuș“ puțin pricepea din ele. Ochii mereu și-i îndreptă spre popa — și — așa-i eră de ciudă că nu se mai îmbracă odată. Se împacă înse cu gândul că poate la unguri nu-i obicei să se îmbrace popa la utrenie, de aceea mai așteptă, până să vină liturgia. Și liturgia n'a mai venit. Popa s'a suit în căldare, fără să-și ia macar un patrachir după cap și a început a face din mâni și a ceti dintr'o carte. Apoi au mai cântat vre-o câteva cântări și a ieșit afară.

— Cine știe, cugetă badea Lica, poate n'au avut prescuri. Că să fi știut, le aduceam eu!

Totuș nu s'a putut răbdă să nu întrebe pe un ungur:

— De ce nu a fost azi liturghie?

*) Kanyarodj

**) Întră.

Ungurul a dat din cap rizând:

— La legea nost nu iești leturghie!

Badea Lică încremenise. A plecat înapoi urmând printre dinți:

— *Leturghiat nechi* de unguri, da ce lege-i aia să nu aibă nici liturghie...

De aici încolo badea Lică n'a mai vrut nici odată să se facă ungur.

Acum badea Lică suie cărăruia ce duce la „Arburi“. Aici se întâlnesc toți vânătorii, de astă dată cinci la numer, de aici dau drumul copoilor prin pădure, să stârnească iepurii...

— Și să-i puște badea Lica, adaogă Petruț trăgând cu coada ochiului la dascălu.

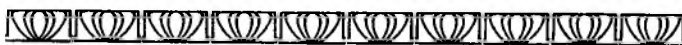
— Ba să-ți puște ție ucigă-l toaca nebleznieule, teremtette *vecerniaiat**)

— Zău Lico ba pușcat-ai de când ești vre-un iepure?

Haida hai dascăle, iar începi! Teremtette!

(Finea va urmă.)

Teodor Lazar.



Singur.

*Noaptea, în odaia rece
Stau pe gânduri singurel;
Plânge vântul la fereastră,
Par-că-i amarât și el!*

*S'o fi obosit de-atâta Cluj
Pribegie, nenoroc,
Care-l mână, nu-i dă pace
Nicării să stea pe loc.*

*Intră frate! Tu cu mine
Poți să stai azi de povești!
Ce te doare de te vaeți,
Spune-mi frate ce jelești..?*

*Doar ești sufletul ce zboară
Părăsind un om trudit,
Lunii împărtaşind amarul
Ș'al său dor neimplinit?!*

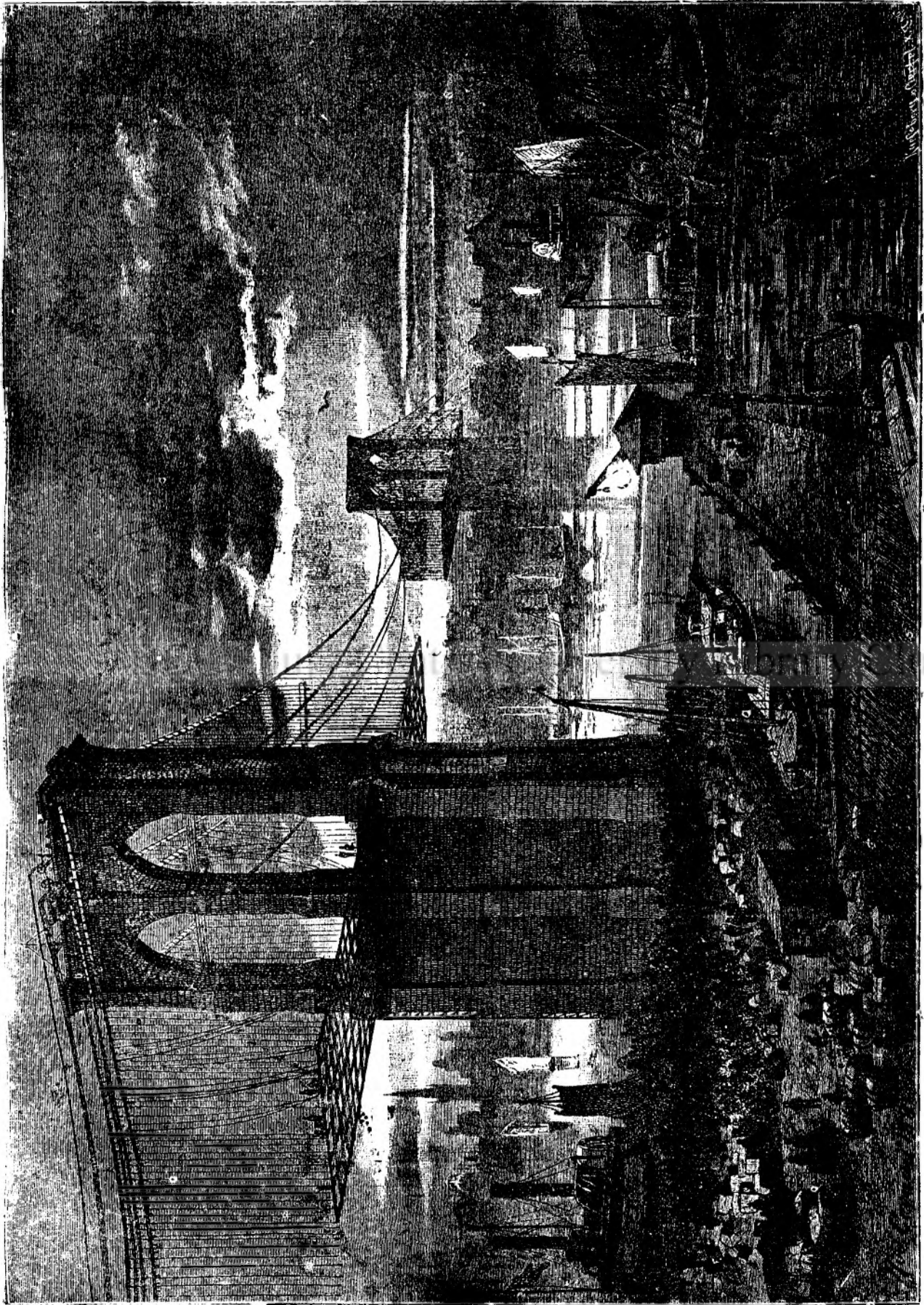
*Tu ești norocos copile!
Tu amarul poți să-l spui!
Tu poți plânge și deplânge...
Eu nu pot... și nu am cui...*

*De-ar putea și al meu suflet
Să se facă'n noapte vânt,
S'ar trezi întreaga lume,
De-acel vifor pe pământ!*

*Și de spaimă toți ar crede,
Că e suflet necurat —
Poate numai o copilă
Ar simți cu dulce milă
Că prin vântul nopții plânge:
Sufletu-mi îndurerat.*

Alexandru Aciu.

*) Vecernyéjet vecernia lui.



Pod in Budapest

Poetul.

Dlui Richard Dehmel.

Poetul fu necunoscut,
Zadarnic scrise poezii,
Nuvele, drame mii și mii.
Deci ce să facă, — se gândi —
Să fie cunoscut?
— Of, cetitori, of, cetitori
Știți ce-a făcut poetul?
— Făcutu-s'a pe drumuri hoț.
Ș'ajunse cunoscut de toți
Cu'ncetul...

Vifor (Pastel)

— Francisc Dözsei —

Dudue parcă pământul,
Șiroaie de apă poartă pe spate vântul.
Urlă codrii zbiciuți de ploaie,
Pădurea copacii îndoie.
Izvorul se prinde cu fulger de danț,
Și sparge în țină îngustul seu lanț.

Curg riuri pe holdele prăpădite
Riuri cu mână mazăgălite.

— In bordeiul din valea schimbată
Un nou născut în fășii zimbește.
Privind, el, care se naște pentru vifor,
Viforul, ce conținește.

Emil Isac

Sclava.

De Maurișiu Jókai.

(Urmare.)

CAPITOLUL III.

Cine a așteptat două mii de ani cu lovitura cea de pe urmă.

După ce lordul s'a însănătoșat, a zis cătră Athalia:

- Măne călătorim la Londra. Ți convine aceasta?
- Da, căci e și dorința mea.
- Me bucur mult.

Richard acuma nu se mai teme, că Athalia va fugi dela el când vor fi în Londra, și-l va acuză pentru că a răpit-o, căci „fata aceasta iubită“ mai multe luni de zile a petrecut lângă el, fără de nici o constrângere.

Lordul a ordonat de nou zidirea castelului, ceea ce l'a costat sume enorme.

Mai mult înse de aceea a mers la Londra, căci nu a fost în curat cu starea lui materială.

De multe ori ne uimim, când cineva cu averi de patru sau cinci milioane se ruinează. Da, căci când a văzut, că mai are numai un milion, celalalte s'au dus pe nevăzute, sau când a avut numai o sută de mii, ori cele de pe urmă zece mii, de ce nu s'a putut oprî la cea de pe urmă mie, ca cel puțin pe ea să o rețină?

Aceasta înse își are soartea proprie.

Cel dintâi milion pierdut atrage după sine și pe celalalte, și nouăzeci și nouă de mii pierdute nu permit ca a suta mie să rămână acasă.

Lordul Tingle a avut averi de patru sau cinci milioane, ceace și în Anglia e ceva de respectat; despre aceea înse nu a putut să-și câștige date sigure că ce deosebire e între activele și pasivele lui? În pozițiunea aceasta și în present sunt foarte mulți oameni.

El a fost în posesiunea unor tezaure ce reprezentau prețuri de necrezut; aceste tezaure înse în ochii laicilor nu valorau nimic.

Spre ezemplu, în Guild-Hallb, a avut un muzeu de anticități, cu uși de fer. În localitatea acestui muzeu a petrecut moșul seu, care a înființat muzeul, înzestrându-l cu diferite lucruri prețioase, pentru cari un adevărat englez cade în convulziuni, dar ceace laicii numesc „for vechi, scule sfărimate.“

Lordul a fost foarte sumet de muzeul acesta, toate revistele continentului și a celor două izule erau pline cu ilustrațiuni de ale figurelor, ca schelete ichthysaurusaine, cioplitori remase de pe timpul Celților, manuscrise artechiane, copii de pe icoana idolului Ninifo, cari toate erau vizibile în realitatea lor originală în muzeul lordului Tingle.

Dacă lordul ar fi voit să vândă muzeul, la tot pasul ar fi aflat câte un cumpărător pasionat, căci în Anglia sunt mulți oameni, cari numai de aceea sunt nedumeriți în privința banilor, pentru că nu știu cum să-i cheltuiască.

Lordul Crowndale i-a promis pentru muzeu nouzeci și cinci mii de funți șterlingi. De mai mulți ani de zile îl licitează, în tot anul promite câte două mii mai mult, lordul Tingle înse în totdeanua cere mai trei mii, din care cauză nici odată nu au putut să ajungă la acord. Se vede, că lordul Tingle, mai mult se joacă cu muzeul.

În anul acesta înse, nu o să se joace mai mult.

Abia a ajuns lordul Tingle la Londra — locuința i-a fost în casa aceea unde e muzeul — și cu cea dintâi văzută l'a surprins lordul Crowndale, îndrăgît așa de mult de anticități.

Mylordul acesta suferă de reumatism, el iubește numai domnișoarele eghiptene, cari poartă mai mult de două mii de ani pe umeri.

Richard i-a prezentat pe Athalia, cu căldură a vorbit lordului Crowndale despre raritatea aceasta. (Da, raritate: o femeie, care a lăsat pradă focului giuvaere în preț de un milion, salvând viața unei păpușe mizerabile, ce în toate bazarele se poate căpăta pentru nouă șilingi.)

Mylordul a fost foarte prevenitor față de Athalia. S'a esplicat neînsemnătatea atât de mare a obiectelor și sculelor neprețuite cu cari e înzestrat muzeul lordului Tingle: schelete antice înșirate pe sârme; rămășițe de ale animalelor, a căror origine e mai veche și decât originea nobililor; colecțiunea de idoli a diferitelor popoare; secretul triumfului a indianului Trimurti; misteriiile adânci ale omului; cum a ajuns în muzeu zeul acela mongol cu patru capete; unde s'a sculptat cămila Wiswanitra, a cărei fiecare membru constă din alte animale mai mici; ceasuri întregi i-a vorbit despre vestitul idol Ninifo; despre altarele iaponeze; tablele votive chineze; despre cursul corabiei Aziris; i-a cetit inscripțiile artechiane, aflate în ruinele dela Flascallan; i-a esplicat apoi însemnătatea

monedelor Astarte; însemnătatea cocardelor dela medaile Agathodaemon, pretinzând, că Athalia să rămână uimită pentru învenția lui, adecă, că el a aflat, pentru ce suvenirile acestea antice și păgâne poartă semnul crucii?

În sala de arme a spus, că a cui a fost pușca aceasta, unde a fost pierdută, cine a aflat-o? Spada aceasta ruginită, din ce adâncime a fost săpată, câte vieți omenești a stâns tăișul ei; cu tunul acesta din piele, ce oraș saracen s'a bombardat în eviul prim al pravului de pușcă; al cui erou creștin a fost șeaua aceasta; cum s'a sfârticat stindardul acesta la bombardarea laffei?

În sala cu tablouri fața mylordului a fost și mai strălucitoare; aici el a respectat și cea mai de pe urmă bucată; el a știut cât prețuște fiecare tablou; dela ce artist e, este operă originală sau e copia vre-unui ucenic?

— Aici de comun me sfădesc cu lordul Richard, pentru că eu afirm, că tabloul acesta a lui Carlo Cignani nu e cel original, ci numai o copie. Cu considerare la prezența dv. înse, acuma nu ne vom sfădi...

Ajunghând înaintea unei uși închise, lordul Crowndale a devenit nedumerit.

— Sunteți dispusă, mylady, să ve arătăm și catacombele?

— Me rog. De ce nu!

— Veți fi destul de care, ca să nu leșinați?

— E ceva îngrozitor acolo?

— Foarte îngrozitor, a zis cu gravitate lordul Crowndale, apoi s'a adresat lordului Tingle:

— Ar fi bine bine ca mylady să fie pregătită.

— E superfluu, a fost respunsul lordului Tingle.

— Atunci te rog, deschide ușa, dle Tingle, a zis Athalia.

Richard a deschis ușa mare de fer, și înaintea Athaliei a stat o prăpaștie cu mai multe trepte, cari conduc într'o criptă adâncă.

Criptă nu are nici o fereastră, totuși înse eră luminată. Pe o masă de broz ardea o lămpă de cristal, a cărei lumină eră albă.

— Ah, cine locuște aici, căci e lumină? a întrebat uimită Athalia.

— Da, mylady, aici locuiesc morții de două mii de ani! a zis cu voce serbătorească lordul Crowndale.

— Aceasta e deci lampa perpetuă?

— Da, aceasta e.

Lordul a pronunțat cuvintele aceste cu gravitate mare, ca și când ar fi voit să șteargă de pe fața femeii ușuratică ori ce urmă de neîncredere asupra identității lămpii perpetue.

Athalia întocmai ca și alte femei, cari află plăcere să-și probeze curajul, în cripta întunecoasă a devenit și mai limbută, nu a lăsat nici un obiect neatins; a luat în mâni mumiile ibisiane, a ridicat co-perișele vedrelor cu cenușa remășițelor celor mai mari eroi, și fără de nici o frică a învărtit în mâni căpățina regelui Cagon.

Lordul Crowndale, văzând curajul Athaliei, în culori înfiorătoare i-a zugrăvit istoria remășițelor milenare.

— Aceasta e crucea dela mormântul lui Pseudosmerdis, în ruinele dela Vinive, în prezența lui mr. Layard. Ornamentele aflătoare pe cruce sunt complete, în locul capetelor de boi sunt sculptate capete

de oameni. Indată după asasinarea lui Pseudosmerdis au fost ezcutați și generalii sei, iar cu capetele lor au întărit mormântul regelui falz.

— Aceste sunt toate misteriiile lui Pseudosmerdis? a întrebat rizând Athalia.

Hm, femeia aceasta, încă nu e cuprinsă de frică.

— Aici e o mumie egipteană. Un obiect foarte frumos. Mumia a fost aflată în catacombele dela Cheops, ceea ce atată înseamnă, că se trage din familia Regilor egipteni. Gândește numai, mylady, că înaintea cu trei mii de ani, zimbetul acestei femei — căci a fost femeie — chiar așa eră de dulce ca aldtale. De atunci e tăcută și serioasă.

Athalia a făcut niște observări puțin măgulitoare la căpița mumiei. Aceasta nici de cât nu a convenit lordului Crowndale, căci nu e lucru de toate zilele, ca cineva, timp de trei mii de ani să rămână neschimbat, și să eziste întotdeauna.

Totuși, lordul a esplicat Athaliei, că forma căpiței se trage din timpul Romanilor; ea ea avut numirea de Caliscana, și numai în Egipt a fost purtată de fetele mari, căci pe atunci încă eră obiceiul, să se facă deosebire între fete și neveste.

— Acuma, de sigur veți fi cuprinse de frică, mylady, a zis lordul, oprindu-se înaintea cavalerului Ludimer, încalcat pe cal.

Ludimer a fost erou vestit, în testamentul seu și a exprimat dorința, că după moartea sa, bărbatul cel mai erudit să-l gătească în mod artistic în schelet și astfel să fie spus în sala familiară de decorații.

Acuma cavalerul-schelet șede încalcat pe calschelet, pe cap are coif de bronz, fălcile îi sunt ținute de partea de jos a coifului, în oasele degetelor se odihnește manerul spadei sale; iar calul schelet, cu dinții goi, mușcă frâu.

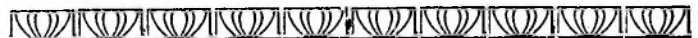
— Sunteți cuprinsă de frică, mylady?...

În loc de respuns, Athalia, cu pruderea ei comică și-a dat la o parte voalul de pe față (femeile engleze și în odae poartă voal) și a făcut observarea că misterul acesta, foarte mult suferă din lipsa de îmbrăcăminte.

— Damend! E doară numai un schelet! a murmurat lordul Crowndale.

(Va urmă)

Alex. Țințariu.



Tuberculoza (oftica) la copii.

La noi cuvântul oftica e foarte răspândit în popor, și mai fiecare știe tristul adevăr că e boală fără leac. Cât privește înse copiii, nu se crede în existența ei la dânsii, și de aceea pare că este mai prudent să te rezervi de a o numi, dacă ți-se prezintă un asemenea caz; de nu, te expui să fii reu văzut. Nici un părinte nu-ți va iertă greșala de a fi găsit un copil al seu suferind de această boală, cu atât mai mult cu cât faptul de transmitere prin ereditate dela părinți la copii e cunoscut mai de toată lumea! Din nenorocire înse, sunt foarte mulți copii cari pier decimați de tuberculoză sub diferitele ei forme.

Etatea fragedă ca și oamenii în vârstă sufer de tuberculoză, cu singura deosebire că ea, prezentându-se cu un organism puțin rezistent, slăbit din diferite cauze, copiii sunt repuși mai repede, cruțând-o

astfel de acea tărăgănire dureroasă a officoșilor, cari își așteaptă cu atâta resignare sfârșitul lor fatal! Pe câtă vreme adulții au să îndure timp îndelungat mersul distructiv al tuberculilor, cari mai totdeauna tind a se localiza într'un singur organ, de pildă în plămâni; copiii din contra sunt de odată copleșiți, cele mai de multe ori, de microbii acestei teribile boli, contra cărora până astăzi arta noastră stă desarmată și neputincioasă, cu toate eforturile savanților nostri.

Toți cunoaștem entuziasmul lunei întregi odată cu iluzoria descoperire alui Koch. În acele momente, Germania și în special Berlinul a fost pentru un timp oare care locul de întâlnire (o adevărată invaziune) a tuberculoșilor din toate continentele și cu acestea ocaziune s'a putut face trista statistică a sute de mii de oameni în prada acestei teribile boli, contra căreia statele nu au luat nici o măsură preventivă, de și fiecare tuberculos este un focar de lățire, care face mult mai multe victime de cât oricare epidemie.

Inoculațiile savantului german nedând nici un rezultat, toți acești nenorociți s'au putut încă reîmprăștiat (care din ei au mai putut) plini de desiluzii, desperați, și fără nici o speranță de scăpare!

Cauzele cari dau naștere ofitei.

Între germenii cari dau nașterea boalelor în genere, microbe, s'a găsit și pe acel al ofitei, și se nădăjduia că odată existența lor dovedită, se vor putea nimici; din nenorocire înse contra acestor ființe atât de mici, cu toată campania unei pleiade întregi de luptători științifici, nu s'a putut încă descoperi mijlocul de a-i distruge — și în colonii de miliarde se instalez în corpul ce-i oferă teren propice și aci-și urmează opera lor de distrucțiune, foarte impasibili, știindu-se inatacabili.

Modul lor de transmitere se face sau prin aer, unde se găsesc răspândiți prin evaporarea scuipatului officoșilor; sau sunt direct introduși în stomac prin laptele sau carnea vitelor afectate și ele de aceasta boală.

Hrănirea nepotrivită cu vârsta copiilor și anume, când mumele nu țin socoteală de principiul că copilul nu poate mistui decât lapte, și fac greșeli de regim, îi espune la turburări de stomac, la diaree, cari pe deoparte îi slăbesc și le împiedică dezvoltarea, iar pe de alta le prepară un teren apt de a deveni candidați cu multă perspectivă la tuberculoză, cu atât mai mult când predispoziția deja există.

Ereditatea joacă un rol însemnat în transmiterea acestei boli. Copiii născuți din părinți bolnavi de piept, vor naște slabi și eminentemente predispuși la ofitică și, puși în rele condițiuni igienice, adecă trăind într'o locuință umedă, fără aer suficient și lipsită de lumină, vor fi cei mai prielnici pentru înmulțirea bacililor tuberculozei și mai înaintea sau mai târziu, vor pieri victimă lor.

Circumcizia ritului mozaic, care prevede sugerea, ca mijloc preventiv contra perderilor de sânge după operație, poate fi o cauză de transmisiune, microbii trecând din gura celui însărcinat cu această misiune, în sângele copilului și-l infectează.

Pojarul și tusa măgărăscă, boli atât de frecvente în copilărie, sunt de multe ori cauze cari răscolesc germele deja existent în organismul copilului.

Aspectul unui copil predispus și bolnav de tuberculoză.

Copilul care nutrește întrânsul germenii ofitei, adică acela care prin moștenire sau din alte cauze se naște cu aptitudine specială pentru această boală, se prezintă cu o înfățișare particulară: are o constituție foarte delicată; părul capului lucios, fin; ochii vii cu genele lungi; figura ovală, corpul lung, svelt, cu oasele membrilor subțiri și drepte; pieptul lung, și cu umerii ridicați. Pielea corpului fină și vinele foarte vizibile. Sunt inteligenți și chiar precoci. Dinții apar de timpuriu și umbletul asemenea.

Acest timp atât de delicat, expus cauzelor mai sus zise, e pus între două alternative: sau că germenii îl minează încet prin o distrucție lentă și, atunci muma observă că copilul se slăbește din zi în zi, se uscă din picioare; devine trist, perde pofta, de mâncare, ochii i se înfundă în orbite și e foarte palid. Respirația e scurtă, tușește, și dacă a trecut vârsta de 4 ani, scoate un scuipat gros, de culoare galbenă ca puroiul și mai tot-dea-una varsă în timpul tusei. Sufere de stomac, și are adese-ori diaree, fără înse să fie silit să stea în pat.

Aceasta stare durează câte-va luni, după care copilul capătă călduri, mai ales seara, are sete mare, nădușește mult; puterile i-se sleesc și astfel pere. În cazul acesta, dacă boala e tratată și recunoscută dela început, tot mai are șanse de scăpare.

Când înse e copleșit deodată de microbii ofitei, adecă când ei se răspândesc în acelaș timp în mai multe organe, atunci copilul se găsește într'un adevarat tifus, sârmanul se stinge repede fără nici o speranță de scăpare.

Mijloacele preventive contra ofitei.

Copiii bănuși cu germenii tuberculozei, vor fi supuși la un regim special: vor fi ținuți continuu la aer liber pe vreme uscată și la soare, unde vor fi supuși la exerciții, fără înse a-i obosi. Se vor evita treceri brusce dela o temperatură la alta, și mai ales umiditatea. Nu se vor obosi cu învățătura, se va căuta din contra a-i reține cât se poate și a-i înscrie târziu în școale. Băile de sare sunt foarte bune, chiar în toate zilele, urmate de o fricțiune generală pe tot corpul. Vor fi hrăniți de mai multe ori pe zi și câte puțin, de preverință cu lapte, supe substanțiale, ouă și carne de pasăre; cât se poate de puțin făinoase, căci ele obosesc stomacul și pot provoca diaree, cari slăbesc organismul. Vor fi bine înbrăcați, negreșit potrivit cu ano-timpul; în tot cazul, e bine să poarte continuu o flanelă de lână subțire, care să-i acopere tot corpul. Se vor deprinde copiii afectați de această boală, să scuipe flegma într'un vas special, în care se va turna o soluție fenicată, căci scuipatul conține microbii cari sunt respirați, și amenință pe cei ce-i îngrijesc de a contracta această boală.

Grație unor asemenea măsuri igienice, urmate cu răbdare și fără a neglija, mai mulți ani consecutivi, și cu ajutorul din vreme al medicului, copiii cu predispoziție la tuberculoză, ar putea fi răpiți din ghiarele unei morți sigure.





SALON

Regulamentarea acordării premiilor.

La Academia Român.

În convocarea sesiunii generale din anul acesta a Academiei Române, pe care am publicat-o în numărul trecut al foii noastre, se anunță că în această sesiune au să se discute și hotărăască chestiuni importante, cum va fi între altele: *regulamentarea acordării premiilor*.

Pentru ca să oferim cetitorilor noștri deslușiri în privința aceasta, adăugăm următoarele informațiuni:

Uzul de pân'acuma eră că toate lucrările concurențiale la cele trei premii anuale se dădeau unei comisiuni de nouă inși, ca să le judece și să prezinte raport ședinței plenare a Academiei. Dacă concurentul obținea majoritate sau cel puțin paritate de voturi în comisiune, se admitea la ședința plenară a Academiei; dacă în comisiune rămânea în minoritate, se respingea definitiv și ședința plenară luă numai act de actul comisiunii. Va să zică mult atârnă dela comisiunea de nouă.

Comisiunea de 9 se compunea alegându-se câte trei din fiecare secțiune a Academiei, adică din cea literară, cea istorică și de științe. Comisiunea avea dar membri pentru toate ramurile, și cărțile se dădeau la cei competenți. Pân' aici eră bine.

Inse ceea ce nu putea fi admis, se presintă prin faptul că toți acești nouă membri *votau împreună* asupra tuturor lucrărilor intrate la concurs. E bine, în unele ramuri de literatură, toți membri vor fi — sau cel puțin cred că sunt — pricepători. La aceste pot să voteze toți. Dar sunt și produse de știință specială, pentru a căror judecare numai cei instruiți în specialitatea aceea pot fi competenți. La judecarea lor, cum să-și dea votul cineva, care n'are habar de ceea ce ele tractează? Nu poate decât să aproabe opiniunea raportorului care pricepe lucrarea aceea; căci refuzând propunerea, ar da probă de mare incorectitudine. Prin urmare, numai raportul celui competent decide.

Ar fi de sigur mai bine, dacă lucrările intrate la concurs, după cuprinsul lor, s'ar împărți la secțiunile respective, cari, — fără să crzulte și votul altor secțiuni incompetente — ș-ar forma părerea și ar prezintă-o ședinței plenare. Așa se face asta și în alte Academii de știință.

Necesitatea de a regulamenta acordarea premiilor s'a simțit de mult.

În sesiunea generală din anul trecut, făcând și scriitorul acestor rânduri parte din comisiunea de nouă pentru premii, în prima ședință în care ne-am întrunit toți, înainte d'a începe discuția asupra premiilor, îndemnat de necesitatea d'a schimba regulamentul, mi-am ridicat graiul în chestiunea aceasta.

Tocmai primesc Analele cari reproduc ceea ce am zis în ședința dela 19 martie 1905 a comisiunii premiilor.


Iată:

„Dl *I. Vulcan*, în chestiune prealabilă, zice că, fiind de mai multe ori membru în această comisiune, a ajuns la convingerea că o reformă radicală ar trebui adusă în modul cum se aleg cărțile cari se propun plenului spre premiare. Sistemul actual nu este bun, pentru că pune în situațiune neplăcută pe membrii comisiunii de a vota asupra unor opere pe cari nu le pot aprefiă de loc, neavând competență în specialitatea din care fac parte. Imi vine foarte greu — zice dl Vulcan — să votez pentru sau contra unei scrieri de știință specială, de exemplu, pe care nu sunt în stare a o judecă, și de sigur și alți colegi din secțiunea științifică se găsesc într'o situațiune analogă, când au să voteze asupra valorii unei opere literare. Ar fi bine ca să se organizeze lucrul așa, încât propunerile de premiare să fie aduse de secțiuni, după studiul competent al unei comisiuni alese din sinul lor.

„Dl *P. Poni* aminteste că dl președinte Kalinderu, în cuvântarea ținută la deschiderea sesiunii, a emis părerea de a se face o reviziune a regulamentelor Academiei. Va fi atunci ocaziunea potrivită a se discută și propunerea dlui Vulcan. Nu este de competență acestei comisiuni să discute chestiunea, având ea numai însărcinarea de a se pronunță asupra scrierilor prezentate în acest an“.

Simțesc o mare bucurie, că chestiunea aceasta, indicată în convocarea sesiunii generale a Academiei de către ilustrii stegari ai culturii naționale, dnii I. Kalinderu și D. A. Strudza, chestiune pentru care și eu am avut onoarea să-mi ridic simțitorul glas, se va pune la ordinea zilei, spre a se deslegă conform dorinței generale.

Iosif Vulcan.



Femeia ca înger al păcii.

Femeia, considerată în aspectul ei superior, este îngerul păcii, al conzolarii și al civilizației; pe când bărbatul este forța creatoare. El produce, dar în două sensuri. El produce, între altele și războiul, discordia și lupta. Printre arte și idei, — torentul bunurilor cari es din puternica și fecunda lui minte, — curg de asemenea și multe rele pe cari femeia vine pe la spate să le îndulcească și să le vindece.

Cineva străbate, de exemplu, o pădure și aude un pas. Ar putea fi un bărbat și de aceea se pune îndată în pază. Dar iată că apare o femeie. Atunci lui nu îi mai e teamă și salută pe îngerul păcii.

Intr'o călătorie conștientă pe care un englez a făcut-o în Irlanda acum vr'o 30 ani, spre a examina relele și a căuta remediile, el zugrăvește neîncrederea pe care o aveau indigenii de acolo văzând pe cineva intrând în casele lor sărăcicioase.

Eră un agent al fiscului sau un spion? — se întrebau ei îndată.

Dar din fericire acel englez nu eră singur. Se vedea la spatele lui o față de femeie. Atunci indigenii căpătau încredere, căci nu-și puteau închipui pe cineva care să vie cu femeie spre a le face reu.

Același lucru s'a petrecut în călătoria lui Livingston în regiunile selbatice din Africa, făcută la 1859. El și-a luat cu dânsul nevasta și copii.

Vederea acestei familii liniștia pe sălbatici, și grație acestui fapt el a putut civiliza multe triburi.

Această vedere le spunea în dăjuns sălbaticilor, cari pricepeau că acest om nu putuse aduce acest scump cuib în țara leilor, de cât spre a face bine oamenilor de acolo.

L I T E R A T U R Ă .

Academia Română a ținut vineri la 3/16 februarie ședință publică, în care s'au făcut următoarele comunicări: — dl *dr. V. Babeș*: Observațiuni asupra boalelor produse prin microbii seriei tifo-coli; dl *dr. I. Marinescu*: Rolul contagionii mintale în genesa câtorva boale ale sistemului nervos.

Analele Academiei Române. Septămâna trecută a apărut un nou și imposant volum din Analele Academiei Române, de pe anul 1904—1905, conținând partea administrativă și debaterile, începând dela închiderea sesiunii generale din 1904, dând informațiuni despre toate ședințele de peste an. O parte mare a volumului raportează despre celea petrecute în sesiunea generală din 1905 și în special despre lucrările comisiunii de premii; publicând 75 de rapoarte și discuțiile asupra unora din ele. Un loc și mai mare ocupă raportul, privitor la bibliotecă despre cărțile și alte materiale intrate în 1904. Ca anexe: Concursuri pentru premii, 1905; Personalul Academiei Române la 12 aprilie 1905; Oficiile Academiei Române în anul 1905—6

Biblioteca populară a Asociațiunii. Adunarea generală a Asociațiunii ținută în vara trecută la Sibiu, în urma unei propuneri prezentate de dl Ant. Palladi, a decis editarea în „Biblioteca populară a Asociațiunii” a unei publicațiuni, menită a face cât mai cunoscute scopurile și instituțiunile Asociațiunii! Spre a îndeplini această hotărâre, comitetul Asociațiunii a scos la lumină în „Biblioteca sa” o broșură în care se dau următoarele informațiuni: Înființarea Asociațiunii, adunările generale, scopul Asociațiunii, averea Asociațiunii, școala de fete cu internat, muzeul istoric și etnografic, biblioteca Asociațiunii, secțiunile științifice-literare, publicațiunile, organizația și extras din statutele Asociațiunii. Prețul 20 fileri.

Noțiunea valorii în istorie. Sub acest titlu dl A. D. Xenopol, membru al Academiei Române, a cetit în ședințele dela 28 octomb. și 18 novemb. 1905, o lucrare a sa, care acum a apărut în broșură, reproducă din Anale. Concluziunea autorului enunță: 1, că istoria este o știință; că noțiunea valorii este cu totul străină acestei științe, și că nu este nevoie a se sprijini pe ea, pentru a constitui. Prețul 30 bani.

T E A T R U Ș I M U Z I C Ă .

Concert urmat de dans în Budapesta. Tinerimea română din Budapesta aranjează, sub patronajul domnilor: dr. Iosif Gall, dr. Alecsandru Mocsonyi de Foen și George Szerb, cu concursul domnișoarei Valeria Pop și al dnilor Sigismund Sida și Ernestin Lengyel de Bagota, la 8 martie n., concert urmat de dans, în favorul Societății Petru Maior, în sala mare dela „Magyar tiszviselők egyesülete”. Președintele comitetului aranjator e dl dr. George Bilasko, vicepreședinți dnii Iuliu Mezei, Ioan Tibil, secretari dnii Traian Jurca, Ilie Carol Barbul, cassari dnii dr. Aurel Popescu, dr.

Teofil Tanco, notari dnii Felician Dumitrescu, Vasile Filipciuc, maiordomi dnii dr. Aurel Nyilvan, Traian Gerguța și 45 membri în comitet.

Reprezentarea teatrală din Timișoara, la 14 februarie, pe care am anunțat-o în nr. 5 al foii noastre, a reușit escelent. Dl Z. Bășan a fost mult aplaudat; iar dnele Lucia Cosma, Adam, Carabaș, și Magdu și dșoarele Sempronia Brediceanu și Ionescu au respândit un farmec. După teatru a urmat o petrecere cu joc foarte animată. Dintre dame se notează, doamnele: Maria Cosma (Sibiu), Lucia Cosma (Timișoara), Brediceanu (Lugoj), Ardelean (Timișoara), Lucia Șincăi (Vinga), Adam, Magdu (Timișoara), Maria Oprean (St. Miclăuș) Pepa (Buziaș), Pinciu (Ciacova), și dșoarele Minerva Cosma (Sibiu), Sempronia Brediceanu (Lugoj), Oprean (Timișoara), Nicorescu (Curtici), Moldovan, Paulișan, Sălăgean, Miculescu, Gontean, Albu, Bugariu, Buibaș, Georgevici și altele.

Concertul reuniunii române de cântări din Brașov, pe care l-am anunțat în nr. trecut a reușit bine; a fost — scrie „Gazeta Tr.” — o adevărată plăcere pentru iubitorii de muzică. Introducerea a făcut-o corul mixt de Medelsohn „Prima zi de primăvară” piesă admirabilă, care a dat ocaziune corului de a-și desfășura pe depin abilitatea și esactitatea în predare. A urmat un solo de sopran, cântând dșoara Tini Nemeș doue piese de Grieg și una de G. Dima. Dșoara Nemeș a captivat pe ascultători. Cântările evlavioase pentru cor mixt au fost ascultate cu adevărată evlavie. Dșoara Maria Baiulescu a cântat cu o voce mezzo-sopran puternică, mlădioasă și duioasă, școală bună și o predare frumoasă și corectă. Apoi corul a cântat cu mult efect colinda „Nunta din casa Galileii” de G. Dima și „Păstorita” de F. Gevaert. În fine corul a cântat trei cântece populare slovești escelent armonisate pentru cor de G. Dima, pe cari auditorul le-a aprobat cu cel mai mare entuziasm, încât câteva strofe au trebuit să se repeteze.

Concert și teatru în Brașov-Scheiu. Tinerimea română de pe Coastă (Brașov-Scheiu) va da mâne la 11/24 februarie o petrecere populară, însoțită cu concert și reprezentație teatrală, în sala cea mare dela „Gewerbeverein”, corurile fiind dirijate de învățătorul Nic. Oancea; vor fi coruri și piese. Se vor juca „Sărăcie lucie” comedie populară cu cântece într'un act de Iosif Vulcan și „Vlăduțul mamei” comedie într'un act de Ioan Lupescu.

Concert și teatru în Straja. Corul reuniunii de cetire și cântări din Straja, comitatul Timiș, va aranja la 12/25 februarie concert, în care se vor cânta trei coruri bărbătești, se va declamă un dialog și s'a jucă „Otrava femeiască” comedie într'un act de N. Țințariu.

Teatru în Șoimuș. În sala școalei gr.-cat. din Șoimuș, comitatul Bistrița, se va reprezenta, la 25 februarie: „Fala goală, traistă ușoară” piesă populară într'un act de M. D. și „Insurățelul” scenă comică de G. C.

Teatru aranjat de meseriași în Arad. Asociațiunea calcinarilor români din Arad va aranja cu concursul tinerilor meseriași, mâne la 24 februarie n. o serată teatrală. Programa: 1. „Călic” monolog predat de dl Lazar Tanațcu. 2. „Zăpăcitul”, monolog predat de dl Ioan Norocu. 3. „Kir Zuliariidi”, comedie într'un act de V. Alecsandri, predat de dnii G. Dehelean, V. Boșneac dșoara Livia Tanațcu. În pauză „Călușorul” și „Bătuta”.

Concert și teatru în Nereu. Corul bisericeii gr. or. române din Nereu a dat la 12 februarie reprezentație teatrală și apoi concert. Intâi s'a jucat „Arvinte și Pepelea” comedie într'un act de V. Alecsandri, apoi a urmat concertul, în care s'a jucat și „Clevetici” molog de V. Alecsandri.

Serată literară-muzicală în Năseud. Societatea de lectură a studenților dela gimnaziul din Năseud aranjează mâne sâmbătă la 24 februarie n. o serată literară-muzicală în sala de gimnastică, cu un program bogat și interesant.

Reprezentăție teatrală în Herina. Tinerimea din Herina a dat, sub conducerea preotului Stefan Groze și a învățătorului Emil Bartoș, o reprezentație teatrală, în sara de anul nou, despre care înse numai acum se raportează. S'a jucat „Pieile satanei” piesă populară în 2 acte de T. A. Bogdan. S'a mai cântat și declamat.

Concert și teatru în Dalboșeș. Reuniunea de ceterie și cântări din Dalboșeș; a aranjat la 9/22 februarie concert, reprezentație teatrală și dans. Corul a cântat patru piese, bărbătești și mixte; apoi s'a predat „Herșcu Boccegiu” monolog de V. Alecsandri, „Procesul unui iepure de casă” scenetă într'un act prelucrată.

Concert în Vermeș. Corul vocal al bisericeii gr. cat. române din Vermeș a aranjat la 11 februarie n., sub conducerea învățătorului Iosif Micleu, concert de coruri și declamațiuni, cu un program curat românesc.

Concert la mănăstirea sf. George. Corul plugarilor români din mănăstirea sf. George și Berecuța a aranjat la 5/18 februarie concert în sala școlii conf. gr. or. române din mănăstirea sf. George. Corul a cântat mai multe cvartete de Porumbescu, Podolean, Vidu, Paulian. S'a predat piesa „Otrava femeiască” de Țințariu și „O sâmbătă norocoasă” într'un act. I. de I. Velovan.

Meseriașii români din Lugoj au aranjat la 4 17 februarie o petrecere dansantă. În pauză s'a reprezentat „Soldan viteazul” cantonetă comică de V. Alecsandri.

CE E NOU?

Hymen. Dl *Victor Pușcariu*, absolvent de teologie și dșoara *Florica Sturza* s'au cununat la 5 18 februarie, în Brașov-Scheiu. — Dl *Ioan Pușcaș* absolvent de teologie și dșoara *Veronica Pocot* s'au cununat la 18 februarie n. în Letca, Chioar. — Dl *Mihail Ineoan* din Macea și dșoara *Cristina Bănieș* din Tornia s'au cununat la 18 februarie n. în Tornia. — Dl *Ioan Agârbicean* absolvent de teologie și dșoara *Maria Aurelia Radu* s'au logodit în Uioara. — Dl *Atanasiu Pălt'nean* absolvent de teologie și dșoara *Valeria Goron* s'au cununat la 18 februarie n. în Cusdrioara. — Dl *Michail Iuga* absolvent de teologie și dșoara *Mărioara Birlea* s'au cununat la 22 februarie în Berbești. — Dl *Ioan Murgu* învățător în Ficătar și dșoara *Livia Aldeu* s'au cununat la 18 l. c. în Boldna. — Dl dr. *Mițu Dobrea*n din Tulgheș și dșoara *Felicia Popescu* din Toplița s'au logodit.

Adunarea generală a „Bihorenei” s'a ținut joi la 22 februarie n., în localul institutului. A luat parte un numer mare de acționari, cari au ascultat cu bu-

curie rapoartele. S'a constatat că institutul, cu toate greutățile financiare ale anului, face progres. Espirând mandatul membrilor din comitetul de revisiune, s'au reales toți.

Serata Hilariei din Oradea-mare, dată la 22 l. c., a reușit escelent. Concertul a făcut o impresiune din cele mai plăcute; atât corurile, cât și dșoarele diletante, au încântat tot auditorul. După concert au început dansul, care a ținut până dimineața cu cel mai mare entusiasm. Numerul acesta al foii noastre fiind tocmai sub presă, un raport mai detaiat avem să dăm în septămăna viitoare,

Reuniunea femeilor române selăgene anul acesta împlinește 25 de ani dela existența sa. Aceasta aniversare, precum cetim în „Gazeta de Duminecă” se va serbă la Șimleu cu solemnitate cuviincioasă. Pentru aranjarea serbării s'a ales un comitet, care completându-se cu tinerimea din toate părțile Selagiului, va ridică steagul culturai naționale la un nivel înălțator.

„Victoria” institut de credit și economii, societate pe acții în Arad, își va ținea a XVIII-a adunare generală ordinară în Arad, la 25 februarie 1906 st. n. la 10 oare înainte de miazăzi, în localitatea institutului (strada Archiducele Iosif nr. 2.) Contul bilanțului dimpreună cu contul profitului, și perderilor se publică pe pagina din urmă a foii noastre.

Selagiul la expoziția universală din București. Reuniunea femeilor române selăgiane, prin prezidenta dna Maria Cosma și secretarul dl A. Vicaș, face apel la membri despărțământului selăgian să ia parte la expoziția universală care se va deschide la vară în București, trimițând obiecte mai cu seamă pentru secțiunea industriei de casă, care cuprinde în prima linie țesături, cusuturi și tot soiul de lucruri de mână din cadrul îmbrăcămintelor și decorațiilor. Lucrările sunt a se trimite la prezidiul comitetului în Șimleu până în 15 martie.

† **Teodor Kőváry**, preposit capitular gr. cat în Oradea-mare, fost director al gimaziului din Beins, binemeritat și stimat de toți, a încetat din viață în Oradea-mare la 21 februarie, în atate de 87 ani. În etern amintirea lui.

Au murit: Dr *Augustin Boroș*, care zilele trecute a depus doctoratul, la Ceh, în 14 l., în etate de 25 ani; — *Aron Bartolomeiu*, paroc gr. or., fost administrator protopopesc în Dolova, la 11 februarie n., în etate de 60 ani; — *Ioan Nicolaevici*, învățător în Mehala, după un serviciu de 43 ani, trecut la pensiune, la 12 februarie n., în etate de 65 ani. — *Dochița Langa*, în Șomotelnic, la 4 februarie, în etate de 110 ani.

— *Gavril Tr. Bogye* esecvent reg. la judecătoria cercuală din Boroșineu, la 1 14 februarie, în etate de 63 ani.

Călindarul septămănei.

Dum. Lăsat. de brănză, gl. 3, sft. 8.

Ziua sep.	Călindarul vechiu	Călindarul nou
Duminecă	12 Păr. Meletie Epc.	25 Gaatember
Luni	13 Părint. Martinean	26 Gothard
Marți	14 Cuv. Păr. Axente	27 Leader
Mercuri	15 S. Apost. Onisim	28 Romau
Joi	16 Muc. Panfilu	1 Mart Albin
Vineri	17 M. M. Teodor Tir.	2 Simplijin
Sâmbătă	18 Măr. Leon Papa	3 Cunegunda

„VICTORIA“

institut de credit și economii societate pe acții în Arad

Contul Bilanțului

Activa			Pasiva		
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa în numărar	98368	43	Capital social 6000 buc. acții à C. 200	1200000	—
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	20956	52	Fond de rezervă	761,273.15	
Cambii	7705891	55	Fond special de rezervă 10.000'—	771273	15
Imprumuturi hipotecare	1239306	—	Fond de penziuni	86046	19
Avansuri pe efecte	61338	—	Depuneri spre fructificare	5171879	72
Efecte publice 490,000'—			Depozit de cassă	15710	05
Acții la diverse bănci 45,790'—	535790	—	Reescompt	2355579	01
Credite de cont-curent	26740	12	Dividendă neridicată	1334	—
Casa institutului și alte realități	185153	56	Contribuție după int. de depuneri	11628	03
Mobiliar 5479.22			Int. acționarilor din emisia a. 1905	20166	11
după amortizare 547.92	4931	30	Interese transitoare anticipate	102952	—
Diverse conturi debitoare	1362	62	Diverse-conturi creditoare	2020	63
Interese transitoare restante	5928	40	Profit transpus din a. 1904 6,489.61		
			Profit net 141,188.40	147678	01
	9886266	90		9886266	90

Contul Profitului și Perderilor

Debit			Credit		
	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese pentru depuneri spre fructific.	248999	62	Venitul transpus din anul trecut	6489	61
Spese: Salare	38059	96	Interese:		
Bani de cvartir	7329	98	dela cambii 383,829.64		
Imprimare, div. plăți și spese de birou	26125	53	„ împrumut ipot. 78,454.04		
Porto	8093	66	„ avansuri pe efecte 4,077.09		
Contribuție directă 25,937.74			„ efecte publice 22,358.32		
10% dare la depuneri 25,149.76	51087	50	„ interes de cont-curent 1,821.05	190540	14
Chirie	2600	—	Chirie și alte arânzi	12092	31
Amortizare din mobiliar	547	92	Proviziuni și alte venite	21400	12
Profit transpus 6,489.61					
Profit net 141,188.40	147678	01			
	530522	18		530522	18

Arad, 31 decembrie 1905.

Dr. Nicolae Oncu m. p.,
director executiv

Sava Raicu m. p.,
secretar

Direcțiunea:

Mihail Veliciu m. p.,
președinte

R. Giorogariu m. p.,
v. președinte

V. Mangra m. p., P. Truția m. p., Dr. A. Demian m. p., G. Popovici m. p., T. Vașian m. p., Dr. Ciacian m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

George Feier m. p.,
președinte.

Dr. S. Ispravnic m. p.,

Nicolau Marcu m. p.,

A. Secula m. p.,

Dr. Cornel Ardelean m. p.